

J. Jensen (Aalborg Amts 1ste Valgkreds): Den første Betragtning, der paa-trænger sig ved Gennemlæsningen af dette Lovforslag, er, at det er en meget kostbar Foranstaltning, vi her staa overfor. Som det ogsaa fremgaar af Anmærkningerne, der ledsage Lovforslaget, har Staten allerede staaende i „Himmelbjerggaarden“ en Sum af ikke mindre end 100,000 Kr. Alene det, at denne Kapital efter Forslaget skal blive henstaaende rente- og afdragsfrit, gør, at der indirekte gives et meget stort Tilskud til den fremtidige Institution. Desuden skal der gives Statsgaranti for et Laan af 60,000 Kr., og det forholder sig ikke som sædvanlig, naar Statskassen staaar inde for et Laan, at Garantien ikke bliver effektiv; her bliver den i allerhøjeste Grad effektiv, det bliver i Virkeligheden Statskassen, der baade skal forrente og afdrage dette ny Laan paa 60,000 Kr. Opgørelsen, som findes i Begyndelsen af Anmærkningerne til Lovforslaget, viser, at det vil være nødvendigt af Hensyn til Forrentningen og Afdraget af dette ny Laan at forøge Statstilskuddet til Anstalten ganske betydeligt, endog ud over, hvad der skal ydes til Renter og Afdrag af det ny Laan paa 60,000 Kr. Det vil altsaa ses, at det er en meget kostbar Foranstaltning, vi her staa overfor.

Jeg skal ikke komme ind paa at oprede Himmelbjerggaardens Forhistorie. Den er ikke saa gammel, at det ikke er i alle Medlemmers Erindring, baade hvad der foranledigede Budde til at flytte over til Himmelbjerggaarden, og — det staaar jo noget i Forbindelse dermed — hvad der foranledigede Lovgivningsmagten og Befolkningen til at vise en overordentlig stor Sympati med hele denne Plan om Indretningen af Himmelbjerggaarden til Børnehjem og Opdragelsesanstalt. Det, der har foranlediget nærværende Forslag, er jo, at Budde er afgaaet vad Døden, og at der som Følge deraf vil være at tage Bestemmelse om, hvorvidt man skal fortsætte med at yde Statstilskud derovre, om man fremdeles skal lade det gaa under Enkefru Buddes eller eventuelt en andens Ledelse, eller om der kan være Grund for Staten til at overtage Himmelbjerggaarden som Statens Ejendom eller, som det her er foreslaaet, gøre Anstalten til en selvejende Institution. Jeg kunde fristes til at sige, at der temmelig sikkert er Grund til, hver Gang vi staa over for Spørgsmaalet om at lave selvejende Institutioner, at være opmærksom paa Spørgsmaalet om, hvorvidt det i det hele taget er klogt at

oprette mange af den Slags Institutioner. Jeg skal ikke her komme ind paa en Om-tale af de selvejende Institutioner og deres Forhold til Staten i al Almindelighed, men jeg kan dog ikke undlade at gøre den Bemærkning, at en selvejende Institution sikkert er endnu mere betænkelig end ellers, naar Talen er om Børne- og Opdragelseshjem. Og selvfølgelig maa de samme Betæneligheder rejse sig, hvis man vil have en Anstalt, der direkte sorterer under Staten. Der er sikkert ikke noget, som daarligere egner sig til Statsdrift end dette at opdrage forsømte Børn. Der er vel faa Opgaver, der kunne siges i den Grad at afhænge af vedkommende Leders Personlighed og individuelle Syn paa og Opfattelse af den Gerning, han har med at gøre, som netop Opdragelsen af Børn. Vi ere vist alle enige om, at Staten vilde være en daarlig Opdrager af Samfundets Børn i al Almindelighed, og værre er det selvfølgelig, saa snart der bliver Tale om saa vanskelige Børn som dem, der her er tænkt paa. Jeg skal derfor ikke nægte, at hvis der meldte sig en Mand, der vilde overtage Himmelbjerggaarden som Opdragelsesanstalt, kunde jeg have Lyst til at sige, at Staten uden videre skulde kvittere de 100,000 Kr., den har staaende der. Dem faa vi sikkert ikke megen Fornøjelse af. Vi faa hverken Rente eller Afdrag af dem. Jeg tror, vi stod os ved uden videre at kvittere dem. Naar vi derefter saa de Kvalifikationer, vedkommende Mand havde til at lede Anstalten som Børne- og Opdragelseshjem, kunde vi jo tage under Overvejelse, hvor stort et Statstilskud vi i øvrigt vilde give.

Det kan ikke nægtes, at Anstalten er bleven noget større, end den burde være, hvor der samles forsømte og vanartede Børn, og det kan endnu vanskeligere nægtes, at Pladsen, som Anstalten ligger paa, langt fra er heldig. Er der noget, der ikke egner sig til at være Udstillingsgenstand, er det den Slags Anstalter. Og at Anstalten vil blive noget af en Udstillingsgenstand, naar den ligger paa en Plads som denne, er givet. Det vil være vanskeligt at faa Sagen til at gro, kunde jeg fristes til at sige, i den Ubemærkethed, som der her burde være, idet der til Himmelbjergget kommer en stor Strøm af fremmede, som naturligvis alle skulle have med paa deres Tur et Besøg paa en saadan Opdragelsesanstalt. Dog, det er Betragtninger, som ere noget overflødige, thi nu ligger en Gang Gaarden der. Det hele er sat i Stil, thi der er ikke blot et,